

शरीरवाची । तदेतच्छरीराङ्गानं अब्देवता श्रुत्वा अग्निहो-
त्रेण सह प्रजापतिसमीपे समागत्य कुसिन्धं शिरोव्यतिरिक्तं
कवन्धमुपायन् । कुसिमात्मशोकं दधातीति कुसिन्धः । यद्य-
पि यूपवन्तो यज्ञक्रतवः तथाप्यग्निहोत्रस्य तद्रूपत्वमुपचरितम् ।
यस्मात् सकृदाङ्गानेनाङ्घ्रिः सह अग्निहोत्रमागतं तस्मादग्नि-
होत्रस्याध्वर्युरेक ऋत्विक् ॥

अथ दर्शपूर्णमासयोः ब्रह्मा होताध्वर्युराग्नीदिति चतुर
ऋत्विज इति दर्शयति । “चतुष्कृत्वोऽकथयत् । अग्निर्वायुरा-
दित्यश्चन्द्रमाः [१] । ते प्रत्यष्टएवन् । ते दर्शपूर्णमासाभ्यामेव
यज्ञक्रतुनोपपर्यावर्त्तन्त । त उपौहःश्चत्वार्यङ्गानि । तस्मा-
द्दर्शपूर्णमासयोर्यज्ञक्रतोः । चत्वार ऋत्विजः” इति । अग्न्या-
दयो देवाः दर्शपूर्णमासाभ्यां सहागत्य द्यौ हस्तौ द्यौ पादा-
वित्येवं चत्वार्यङ्गान्यानीतवन्तः । ततो दर्शपूर्णमासयोश्चत्वार
ऋत्विजः सम्पन्नाः ॥

अथ चातुर्मास्यानां प्रतिप्रस्थात्रा सह पूर्वोक्ताश्चत्वारऋ-
त्विजो दर्शयति । “पञ्च कृत्वोऽकथयत् । पशवः प्रत्यष्टएवन् । ते
चातुर्मास्यैरेव यज्ञक्रतुनोपपर्यावर्त्तन्त । त उपौहस्तोमकृवीं
मासमस्थिमज्जानम् । तस्माच्चातुर्मास्यानां यज्ञक्रतोः [२] ।
पञ्चर्त्विजः” इति । यथा प्रथमे पर्याये शरीरस्य सकृदाङ्गानं
यथा च द्वितीये पर्याये चतुराङ्गानम् । तथा तृतीये पर्याये
पञ्चवारमाङ्गानम् । तदेतत्पञ्चभिमानिनो देवाः श्रुत्वा चातु-
र्मास्यैः सहागत्य लोमादीन्यानीतवन्तः । क्वि त्वक् । यद्यपि